

Riktlinjer för Social sektor gällande arbetet med våld i nära relationer

Antagna av socialnämnden 2019-12-12

Mitt i Skåne

Innehållsförteckning

RIKTLINJER	3
Inledning.....	3
Mål.....	3
Kommunens utgångspunkter.....	3
Vision 2025	3
Socialnämndens strategier.....	3
Värdegrund och kvalitetspolicy.....	3
KASAM.....	4
Lagstiftning	4
Barnperspektivet	4
Ansökan/Anmälan	4
Samverkan mellan myndigheter	5
Hantering av skyddade personuppgifter	5
Definition av våld i nära relationer.....	5
Social sektors metoder och kompetensstöd.....	6
Informationsspridning.....	7
Handlingsplaner	7
Ekonomi.	7
REVIDERING/UPPFÖLJNING	7

RIKTLINJER

Inledning

Riktlinjerna är socialnämndens vägledning för all personal inom Social sektor i arbetet med att uppmärksamma, förebygga, utreda och erbjuda insatser mot våld i nära relationer.

Mål

Målen är att :

- Bättre uppmärksamma människor som socialtjänsten kommer i kontakt med och som utsätts för, eller riskerar att utsättas för, våld i nära relation
- Erbjuda adekvat stöd till personer som utsatts för våld eller till barn och unga som bevittnat relationsvåld
- Säkerställa att personalen inom social sektor har adekvat utbildning och kunskap kring våld i nära relationer
- Sprida information i kommunen kring våld i nära relationer och det stöd som finns att få
- Ha ett särskilt fokus år 2020 på våld mot äldre och mäns våld mot kvinnor.

Kommunens utgångspunkter

Samhällets socialtjänst ska på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet. Kommunens VISION 2025, Socialnämndens strategier och värdegrund ska vara vägledande i socialnämndens alla verksamheter.

VISION 2025

Höörns kommun är en mötesplats som tar vara på och utvecklar individens kreativitet, där iden om en hållbar utveckling drivits långt och där naturens möjligheter tas tillvara för boende, fritid och företagande.

Socialnämndens strategier;

Vi arbetar förebyggande, funktionsstödjande, rehabiliterande och målstyrt och rättssäkert. Genom att våra möten med medborgarna vilar på begreppen meningsfullhet, hanterbarhet och begriplighet möjliggör vi en känsla av sammanhang (KASAM). Medarbetare och ledare inom social sektor arbetar ständigt för att utveckla det hälsofrämjande (salutogena) förhållningssättet. Vi följer upp och utvärderar kontinuerligt. Vi mäter framgångsfaktorerna för att säkerställa att vi följer kvalitetspolicy.

Värdegrund och kvalitetspolicy

Tillit- Ansvar- Bemötande- Respekt

Med ömsesidig tillit och respektfullt bemötande tillvaratar och utvecklar vi våra gemensamma resurser. Vi respekterar människors rätt att ta ansvar för sin livssituation.

KASAM

KASAM är en förkortning som står för "Känsla av sammanhang" och består av tre olika delar. Begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. Balansen mellan dessa tre påverkar hur människor hanterar svåra situationer och hur de mår. De tre komponenterna samverkar, men är inte beroende av varandra. Det betyder att komponenterna är olika starka hos olika individer, och att detta i sin tur leder till skillnader i hälsan.

Lagstiftning

Socialtjänstlagen (SoL)

Enligt socialtjänstlagen har kommunen det yttersta ansvaret för att de som bor och vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Kommunens yttersta ansvar omfattar dock inte insatser som åligger annan huvudman enligt 2 kap 1 § SoL.

Socialnämnden ska:

- särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. 5 kap 11 § första och andra stycket.
- särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp 5 kap 11 § tredje stycket socialtjänstlagen.
- utan dröjsmål inleda en utredning om barnets behov av stöd och hjälp när socialnämnden får kännedom om att ett barn kan ha utsatts för våld eller andra övergrepp av en närstående, eller bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot en närstående. 6 kap 1 § SOSFS 2014:4.
- verka för att barn och ungdomar får växa upp under trygga och goda förhållanden. 5 kap 1 § socialtjänstlagen.
- samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs i frågor om barn som far illa eller riskerar att fara illa. 5 kap § socialtjänstlagen.

Detta innebär att var och en som arbetar inom social sektors verksamhetsområde har ett ansvar i att uppmärksamma och ge stöd till medborgare som är eller har varit utsatta för våld i nära relationer.

Barnperspektivet

I alla situationer där professionella möter personer som är föräldrar eller lever med barn, och som upplevt våld i nära relationer måste barns och ungas situation särskilt uppmärksammas och deras rättigheter, behov av hjälp och stöd tillgodoseas.

Socialtjänstens medarbetare är skyldiga att anmäla om de får kännedom om något som kan innebära att nämnden behöver ingripa till ett barns skydd.

Ansökan/ Anmälan

Ansvaret för att utreda, fatta beslut och följa upp ärenden som gäller våldsutsatta eller barn som bevittnat våld ligger hos Social sektor, individ och familjeomsorgen.

Utredning enligt 11 kap 1 § SoL inleds efter en ansökan eller en anmälan.

Samverkan mellan myndigheter

Ansvaret för samverkan ligger hos social sektors olika verksamheter. Om den enskilde är i behov av insatser från andra samhällsorgan ska socialtjänsten samverka med dessa, så att olika insatser kan samordnas. Enligt huvudregeln måste den enskilde samtycka till samverkan och till utbyte av information. Vad gäller Höörs kommuns samverkan, se samverkansavtal, handlingsplaner inklusive Samordnad individuell plan (SIP). Samverkan kan också ske vid Familjerådslag.

Hantering av skyddade personuppgifter

Socialnämnden ska i verksamheter som rör våldsutsatt kvinnor samt barn som bevittnat våld beskriva hur skyddade personuppgifter ska hanteras. (SOSFS 2014:4). Ett arbete med att upprätta rutiner för skyddade personuppgifter pågår i sektorn.

Det som gäller tills vidare är:

- Dessa akter är sekretessmarkerade i verksamhetssystem

- Information i utredningarna sekretessmarkeras vid behov
- Möjlighet till hemlighållande av vistelseadress
- All skriftlig dokumentation i pappersform förvaras i särskilda arkivskåp för att begränsa tillgängligheten
- Skatteverkets förmedlingsuppdrag
- Ingen information från myndigheten skickas till hem/gatuadresser
- Inga uppgifter lämnas vidare utan prövning

Definition av våld i nära relationer

Våld i nära relation inkluderar alla slags relationer mellan närstående som heterosexuella par, samkönade par, syskonrelationer, föräldra- och barnrelation och andra familje- och släktrelationer. Våld är varje handling som resulterar i fysisk, sexuell, psykisk eller materiell skada eller lidande samt tvång eller hot om sådana handlingar. Barn som bevittnat våld ska särskilt beaktas.

Fysiskt våld

Varje form av fysisk handling som skadar och orsakar fysisk smärta.

Psykiskt våld

Kränkningar med ord och handlingar, direkt hot om fysiskt våld och våldsamma konsekvenser och indirekt hot om t.ex. självmord eller hot riktat mot annan närstående, husdjur eller egendom. Begränsning av rörelsefrihet är också psykiskt våld.

Sexuellt våld

När någon blir tvingad att delta i eller bevittna sexuella handlingar mot sin vilja.

Materiellt våld

Aggressivitet som riktas mot och förstör materiella ting både i och utanför hemmet och som skapar oro och rädsla. Begränsningar i ekonomiskt utrymme är också att anse som materiellt våld.

Latent våld

Stark ilska och aggressivitet som är inbunden och visar sig i kroppshållning och kroppsuttryck och som skapar rädsla.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Kännetecknas bl.a. av att det är kollektivt utövat, vilket innebär att det kan vara flera förövare, t.ex. i den närmaste familjen, samt att omgivningen sanktionerar eller driver på. Kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är central liksom att valet av partner inte är individens utan familjens eller ett större kollektivs angelägenhet. Våldet eller förtrycket kan ta sig olika uttryck. Det kan röra sig om allt från vardagliga begränsningar såsom klädval och socialt umgänge likväl som livsval av utbildning och val av äktenskapspartner samt grovt våld, inklusive dödligt våld. Både flickor och kvinnor, pojkar och män utsätts för hedersrelaterat våld och förövarna kan vara både kvinnor och män. HBTQ-personer kan vara särskilt utsatta.

Social sektors metoder och kompetensstöd

Kartläggning och analys

Kartläggning ska genomföras årligen av individ och familjeomsorgen. Uppgifter hämtas från officiell statistik samt från den egna verksamheten (inklusive Barnhus och Kriscentrum) och från Polisen.

Kompetens

Grundkravet för handläggare inom individ och familjeomsorgens verksamhet med vuxna och barn är socionomexamen.

Kompetenscentrum mot våld i nära relationer är en utbildningsverksamhet som social sektor i Höörs kommun (tillsammans med flera av Skånes kommuner och Länsstyrelsen) ingått avtal med. Syftet med Kompetenscentrum är att säkerställa det långsiktiga och kontinuerliga behovet av kompetens- och metodstödsutveckling inom området våld i nära relationer. Utbildningar och föreläsningar arrangeras och erbjuds samtlig personal från social sektor.

Familjerådslag

I kontakt med medborgarna ska personal i social sektor erbjuda familjerådslag. Familjerådslag innebär att man sammankallar den enskildes nätverk för att de gemensamt ska göra upp en handlingsplan kring hur ett problem ska hanteras. Vid relationsvåld bör modellen erbjudas först när våldsutövaren har tagit ansvar för sina handlingar samt sökt professionell hjälp. En förutsättning är också att familjerådslaget arrangeras på ett sätt som gör att samtliga inbjudna personer i nätverket känner sig trygga, särskilt de som varit våldsutsatta och de som utövat våld. Samordnarens förberedelsearbete är här extra viktigt och behöver ske med uppmärksamhet på **om** förutsättningarna för ett rådslag är uppnådda.

Informationsspridning

- Information på hemsidan inklusive länk på hemsidan till Kriscentrums verksamhet och andra externa insatser
- Broschyr att lämna vid personligt möte samt i kommunens Medborgarcenter
- Information tillgänglig på andra strategiskt viktiga platser i kommunen
- Information till personal i skolor och förskolor
- Informationsmaterial riktat till barn
- Informationsmaterial till enskilda och anhöriga inom ÄO och LSS

Handlingsplaner

Dessa riktlinjer är en utgångspunkt för arbetet avseende våld i nära relationer för enheterna inom Social sektor. Handlingsplaner ska med utgångspunkt i dessa riktlinjer upprättas för varje verksamhet. Handlingsplanerna ska innehålla mål, rutiner, arbetsmetoder, utbildnings- och informationsinsatser samt uppföljning.

Ekonomi

Arbetet mot våld i nära relationer sker inom ramen för det ordinarie arbetet inom social sektor. Stimulansmedel för att utveckla arbetet har sökts för 2019. Sammanlagd summa för Höör är cirka 200 000:-. Kostnad för Kompetenscentrum är för 2019 cirka 50 000:-. Övriga medel används till att ta fram skriftlig information samt delfinansiering av tjänst för direkt arbete med våldsutsatta.

Revidering och Uppföljning

Dessa riktlinjer följs upp och revideras årligen.